

Motion till riksdagen 2010/11: MJ412

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (M)**

Allemansrätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över kommersiella intressens rätt i allemansrätten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra att kommersiellt utnyttjande av fiskbestånd måste ske med vattenägarens tillstånd.

Motivering

Allemansrätten är ett viktigt inslag i det svenska samhället och väl värt att värna. Allemansrätten är något som i bruk och tradition funnits länge i vårt land. Samtidigt är det viktigt att värna ägande- och brukanderätten över mark och vatten för ägaren. Mark- eller vattenägarens rätt till de naturresurser som är kommersiellt intressanta ska ställas mot allmänhetens rätt att vistas på annans ägda mark eller vatten. Inskränkningar i mark- och vattenägares rätt att bruka sin egendom anges bland annat i 1 kap. 1 § miljöbalken som säger:

Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Detta gäller alla, men i synnerhet mark- eller vattenägaren. Mark- eller vattenägarens äganderätt begränsas utöver det som anges i miljöbalken även av allemansrätten, där allemansrätten allmänt kan sägas betyda att envar har rätt att förflytta sig över annans mark eller vatten och där plocka bär, svamp och blommor. Det som i stor utsträckning inte är kommersiellt intressant för ägaren anses vara tillåtet av allmänheten att bruka, under förutsättning att övriga bestämmelser från bland annat miljöbalken inte åsidosätts.

Fel! Okänt namn på

Ett exempel är att en enskild person har rätt att fånga en mindre mängd fisk på annans vatten enligt allemansrätten. Ett företag som anordnar en fisketävling på annans vatten har inte någon skyldighet att vare sig anmäla eller förmedla information om tävlingen till vattenägaren. Den sammanlagda åverkan som åsamkas det lokala fiskbeståndet av alla tävlingsdeltagarna kan hundrafalt överstiga vad ägaren själv får åsamka på sitt eget vatten. Varje tävlingsdeltagare i tävlingen anses, var och en, nämligen lyda under allemansrätten som ger tillåtelse att fånga en mindre mängd fisk, men när de samlas på samma ställe i organiserad form, blir deras sammanlagda uttag ur fiskbeståndet betydande. Det uttaget kan mycket väl vara mer än vad en yrkesfiskare både klarar och får skörda ur det lokala beståndet. Hur väl rimmar detta med ansvar och att förvalta naturens resurser som citerades ur miljöbalken ovan? Utöver att det lokala fiskbeståndet åderläts av allt för många sportfiskare på samma plats, tjänar även tävlingsarrangören pengar utan att för den skull behöva återställa fiskbeståndet med de medel som intjänades.

En uppmärksammas dom avkunnades i Högsta domstolen (NJA 1996 s. 495) i det så kallade försränningsmålet, där det slogs fast att ett kommersiellt utnyttjande under allemansrätten i och för sig inte var förbjudet men att det kunde innebära skadeståndsansvar mot markägaren om skada åsamkades marken. Med ett parallellt resonemang måste den skada som kunde föranleda skadeståndsansvar i försränningsmålet även inkludera skada på den resurs som är väsentlig till sjöss, nämligen fiskbeståndet.

Det bör utredas var gränsdragningen går mellan vad som kan betraktas som normalt nyttjande av allemansrätten och vad som bör betraktas som ett kommersiellt nyttjande av mark och vatten, vilket bör medföra krav på tillstånd från berörd mark- och vattenägare.

Stockholm den 26 oktober 2010

Marietta de Pourbaix-Lundin (M)